

vorbele nu sînt de ajuns, nereușind să transmită ceea ce dorim. Acest lucru se întîmplă cînd sîntem surprinși de excepțional. Astfel putem califica Trilogia antică, spectacolul lui Andrei Șerban...

O trilogie antică, doar prin ea, justifică existența Festivalului Internațional de Teatru '93, confirmîndu-se, fără îndoială, ca unul din cele mai bune spectacole pe care Lisabona le-a văzut de-a lungul a mulți ani.(...)

O trilogie antică este o creație născută din adîncurile sufletului și din străfundurile pămîntului. Absolut. De o frumusețe inegalabilă. Dintre toate amănuntele, nu știm ce să admirăm mai întîi în acest spectacol tulburător care captivează spectatorul timp de aproape patru ore, făcîndu-l să uite de timp.(...)

...nu vreau să omit frumusețea plastică a spectacolului și lucrul strălucit și ultracreativ al actorilor, accentele fericite alese - întotdeauna semnificative, întotdeauna altele-, buna adaptare la spațiile disponibile, energia ce traversează toată această minunăție românească.

Mulțumim, România. Mulțumim, Andrei Șerban. Mulțumim, oameni ai Teatrului Național din București."

Turneul Teatrului Național din București la Lisabona s-a desfășurat sub semnul unui ritm extenuant de existență: în opt zile au avut loc cinci reprezentații de cîte 4 ore, o zi-lumină de repetiții generale, cu filmări pentru televiziune, ședințe de fotografii și interviuri, două după-amieze de exerciții - antrenament (workshop) cu Andrei Șerban, împreună cu colegii actori portughezi. Decalajul orar a impus interpretelor un efort suplimentar de acomodare, deloc ușor, al ritmului lor biologic, spectacolele începînd aici la ora 21.30 (ora Bucureștiului) și terminîndu-se cu mult după miezul nopții.

Lisabona reprezintă cea de-a opta ieșire în lume din ultimii trei ani a Trilogiei de la TNB a lui Andrei Șerban. Și aici, succesul imens, desigur altfel colorat afectiv, a constituit o dovadă a limbajului extraordinar de viu al unui teatru care poate „trece rampa” către sufletele spectatorilor de pe toate meridianele lumii. Pentru noi, cei care avem, din cînd în cînd, privilegiul de a ne bucura pe viu de aceste succese, privirile pline de admirație, aplauzele, ovațiile și lacrimile de emoție ale spectatorilor vorbind o altă limbă, dar înțelegîndu-ne perfect spectacolul, reprezintă ceea atît de necesară gură de oxigen care ne dă puterea de a merge mai departe, confirmîndu-ne că efortul merită...

Reproduc, în loc de final, cîteva rînduri trimise lui Andrei Șerban la București de către una din actrițele portugheze participante la workshop-ul de la Lisabona, doritoare să vină să lucreze cu el la București: „Ar fi posibil să primiți o actriță portugheză la București? Știu că nu e o cerere obișnuită. Să încerc să vă explic motivul. La workshop, simplitatea și totodată dificultatea exercițiilor m-a făcut să mă simt foarte fericită. Trilogia a constituit pentru mine o revelație cu privire la ce fel de energie poate transmite un spectacol. A fost pentru prima dată cînd am văzut - într-un spectacol - un asemenea BINE. Eu am ales Teatrul pentru că știu ce lucru extraordinar înseamnă el. Teatrul dumneavoastră atinge măreția.(...)

De asemenea, mi-au plăcut foarte mult actorii români. Cred că sînt actori excepționali și oameni de o calitate umană neobișnuită, pe care nu-l prea înfînești în «mediu» teatral. L-am cunoscut. Sînt persoane, nu «personaje».(...)

Vă mulțumesc foarte mult pentru Teatrul vostru. El sfințește. Aștept răspuns de la dumneavoastră. Cu cele mai bune gînduri, Lúcia Sigalho".

ADRIANA POPESCU

EL REY SE MUERE

O conferință de presă cu un ritm tot atît de viu ca o corrida a oferit unor reprezentanți ai presei (roși de curiozități exotice și poate de invidia inaccesibilelor drumuri extraeuropene) datele unui periplu: Turneul Teatrului „C. I. Nottara” la Festivalul Mondial Teatrul Națiunilor - în Chile, Argentina și Uruguay. Spectacolul prezentat, Regele moare de Eugen Ionescu, în regia lui Dominic Dembinski, a fost primit de un public care s-a manifestat nu circumspect sau binevoitor, ci de-a dreptul exploziv. Nici spectatorii, nici criticii nu au dezmințit exuberantul temperament latin, atît de depărtat de nota academismelor greoaie. În „La Prensa Argentina”, Ana Seoane scria: „Începînd din acest moment, sinonimul cel mai fidel pentru a ne aminti de cel mai bun teatru român este Teatrul «Nottara»”. Iar în „El Dra” din Montevideo se consemnează: „Această vizită (a Teatrului „Nottara”) constituie un eveniment select pentru iubitorii de teatru și posibilitatea de a vedea cel mai bun teatru din lume”. O cronică mai echilibrată din același jurnal pune în evidență „deosebita sensibilitate a actorilor”, „capacitatea lor de a se identifica pînă la obsesie cu personajul, obținîndu-se o strălucire cu adevărat modernă”.

Excelenta traducere în limba spaniolă a piesei lui Eugen Ionescu, lucrarea atentă asupra rostirii, a frazării - exigent realizate de Tudora Șandru-Olteanu - au mediat contactul cu spectatorii sud-americani. La Santiago de Chile, Rancagua, la Buenos Aires, Montevideo și Paysandú venirea Teatrului „Nottara” a sporit atmosfera de sărbătoare a orașelor. Eternul carnaval stradal și-a încetinit pentru un timp zbenguiala pentru a lăsa o vreme de liniște și de ascultare. Ionescu este jucat în capitalele pampasului de trupe locale, dar interpretarea românilor, reflectată într-un joc de fațete ale latinității, a constituit o surpriză, receptată ca „un miracol”.

Remarcabilă a fost campania publicitară care nu s-a limitat la convenționale prezentări ale spectacolului. Zeci de amănunte despre trupa Teatrului „Nottara”, despre spectacole anterioare, despre piesă și autorul ei au instalat o atmosferă fericită, de bun augur pentru un turneu al „descălătorilor” (expresie de orgoliu a directorului V. E. Mașek). Interesul foarte marcat al ambasadelor românești pentru turneu constituie într-un anume sens o „premieră diplomatică”.

O călătorie, de data aceasta, „în familie”, la Paris (începînd cu 24 iunie), a făcut să se audă iar severele sonorități hispanice în tiparul replicilor din Regele moare (El rey se muere). S-a jucat (în română) și Scapino de Molière.

Nostalgia străzilor argentinieni „care nu dorm niciodată” va spori bagajul de melancolie al artiștilor români.

ADINA BARDAȘ